

Συνέντευξη σε το Αγίου Παναγίας
22/3/87.

ΕΡ. : Γιατί καθυστερήσατε στην πρώτη φάση διακυβέρνησης της χώρας από το ΠΑΣΟΚ και καθυστερείτε ακόμα περισσότερο στη δεύτερη φάση να ξεκινήσετε κάποια έργα. Πρώτο είναι τα αναπτυξιακά έργα, δηλαδή ο Αχελώος που κάθε χρόνο τον εξαγγέλετε και δεν τον ξεκινάτε, δηλαδή τα ιχθυοτροφεία, για τα οποία έχουν γίνει μελέτες που βρίσκονται στα ντουλάπια και ένα σωρό άλλα έργα. Δεύτερο τα έργα που θα έδιναν ζωή στον τόπο και θα εκσυγχρόνιζαν τις πόλεις μας. Το μετρό το εξαγγέλουμε εδώ και έξι χρόνια και δεν το ξεκινάμε, τους περιφερειακούς δρόμους της Αθήνας, δηλαδή για παράδειγμα του Σταυρού, του Υμηττού κλπ., το αεροδρόμιο των Σπάτων που το εγκαταλείψαμε στην αρχή και το θυμηθήκαμε τώρα και το οποίο αν είχε ξεκινήσει θα είχαν δημιουργηθεί σωρεία άλλων έργων σε δλη την περιοχή, δρόμοι, ξενοδοχεία κλπ. και θα έιχε αναπτυχθεί η οικονομικο-κοινωνική ζωή. Γιατί δεν προχωράνε τα έργα αυτά.

ΑΠ. : Η καθυστέρηση η οποία παρατηρήθηκε στην προώθηση των μεγάλων έργων οφείλεται σε λόγους και τεχνικούς και οικονομικούς. Υπήρχαν αμφιβολίες αν μερικά έργα, δηλαδή το αεροδρόμιο των Σπάτων, εξυπηρετούσαν πραγματικές ανάγκες. Επικρατούσε επίσης η αντίληψη ότι τα έργα θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν με χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Διαπιστώθηκε όμως μετά τον Οκτώβρη του 1985 όταν έγινε η επανεξέταση όλης της οικονομικής πολιτικής, ότι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έχει πολύ περιορισμένους πόρους που θα πρέπει να συνεχίσουν να διατίθενται για την πραγματοποίηση έργων, τα οποία έχουν ξεκινήσει. Ακόμα και μια δραστική περικοπή των προϋπολογισμών αυτών των έργων δεν θα εξασφάλιζε τους πόρους για τα μεγάλα έργα. Οι δυνατότητες εσωτερικού και εξωτερικού δανεισμού είναι περιορισμένες λόγω της στενότητας πόρων και του ύψους του εξωτερικού χρέους. Η κοινοτική χρηματοδότηση, στην οποία είχαν βασισθεί πολλές ελπίδες απαιτεί την εξασφάλιση αντιστοίχων εθνικών πόρων.

Από καιρό λοιπόν είχε ωριμάσει η σκέψη ότι θα πρέπει να ανευρεθούν άλλοι τρόποι χρηματοδότησης. Με πρωτοβουλία των υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος-Χωροταξίας, ξεκίνησε έτσι η επανεξέταση του όλου θέματος.

.. // ..

Με εισήγησή τους αποφασίστηκε να ακολουθηθεί μιά άλλη τακτική. Να επιδιωχθεί δηλούσδή, η σύμμετοχή των αναδοχών και στη χρηματοδότηση των έργων. Τα έργα θα προχωρήσουν τώρα με γρήγορο ρυθμό γιατί έχουν παρθεί πια οι βασικές πολιτικές αποφάσεις και έχει καθορισθεί η διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Προϋπόθεση βέβαια είναι να υπάρξουν ικανοποιητικές προτάσεις για την χρηματοδότηση των έργων, γιατί επαναλαμβάνω χρηματοδότησή τους αποκλειστικά από τις δημόσιες επενδύσεις δεν είναι δυνατή. Δεν είναι λοιπόν ακριβές ότι η κυβέρνηση καθυστέρησε στη δεύτερη φάση της διακυβέρνησης της χώρας να ξεκινήσει τα έργα. Οπως δεν είναι και ορθή η γνώμη που διαφαίνεται στην ερώτησή σας, ότι υπάρχουν έτοιμες δλες οι μελέτες αλλά μένουν καταχωνιασμένες στα ντουλάπια. Δεν υπάρχουν πλήρεις μελέτες, που θα επέτρεπαν την άμεση εκτέλεση των έργων. Χρειάζεται πολλή δουλειά αιώνια. Οι εξαγγελίες γίνονται συνήθως γρήγορα, αλλά η πραγματοποίηση απαιτεί συστηματική προετοιμασία και εργασία που, θα συμφωνήσω μαζί σας καθυστέρησε. Καθυστέρησε μερικές φορές ίσως πολύ περισσότερο απ' ότι έπρεπε γιατί δεν υπήρχε η αναγκαία πολιτική βούληση. Τώρα όμως οι δισταγμοί έχουν ξεπεραστεί.

ΕΡ. : Κύριε υπουργέ πέστε μας ευθέως με την ιάμψη που υπάρχει στη βιομηχανική παραγωγή κινδυνεύει να αποβιομηχανοποιηθεί ο τόπος μας. Κινδυνεύουμε νά γίνουμε οι τουριστικοί υπηρέτες των φτωχότερων βαλαντιών της Ευρώπης;

ΑΠ. : Δεν πιστεύω ότι η ύφεση που παρατηρείται αυτή τη στιγμή δημιουργεί τον κίνδυνο να αποβιομηχανοποιηθεί ο τόπος μας. Θα επαναλάβω για πολλοστή φορά ότι η σταθεροποίηση είναι προϋπόθεση της ανάπτυξης. Η αποβιομηχανοποίηση θα ήταν βέβαιη αν εξακολουθούσαμε πολιτική υψηλού πληθωρισμού και υψηλών ελλειμμάτων στο ισοζύγιο και στους προϋπολογισμούς του δημόσιου τομέα. Γιατί η πολιτική αυτή θα οδηγούσε σε συνεχώς μειούμενη ανταγωνιστικότητα σε εκτοπισμότων ελληνικών προϊόντων από τις αγορές του εξωτερικού και του εσωτερικού. Ο κίνδυνος αποβιομηχανοποίησης που δέχομαι ότι υπάρχει και στην περίπτωση της σταθεροποίησης της οικονομίας,

θα οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι ύπεύθυνοι για την αναπτυξή του τόπου φορείς ιδιώτες επιχειρηματίες, επιχειρήσεις του κοινωνικού και δημόσιου τομέα δεν αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και ευθύνες. Επιδιώκουν τα ίδια και βέβαια κέρδη και αποφεύγουν να σχεδιάσουν μακροπρόθεσμα. Μπορώ να αναφέρω το παράδειγμα των ΜΟΠ. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις δεν υπέβαλαν ούτε ικανοποιητικά προγράμματα ούτε μπόρεσαν να καλύψουν με τις προτεινόμενες επενδύσεις τα ποσά τα οποία είχαν σχεδιασθεί να χορηγηθούν σ' αυτές.

Η άλλη μορφή ανάπτυξης, η οποία θα διαφοροποιήσει ριζικά τα χρόνια που έρχονται από τα χρόνια που πέρασαν εξαρτάται όχι μόνο από τη βιούληση της Κυβέρνησης, αλλά και από την κινητοποίηση δλων εκείνων που συμμετέχουν στην οικονομική ζωή. Χρέος της κυβέρνησης είναι να δείξει τις προοπτικές και να δημιουργήσει τα πλαίσια, τις διαδικασίες, τους θεσμούς. Χρέος των επιχειρήσεων είναι να εκμεταλλευθούν τις δυνατότητες και κυρίως να σχεδιάσουν για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξή τους σε μία αγορά όπου θα επικρατεί όλο και εντονώτερος ανταγωνισμός.

ΕΡ. : Πώς θα τα βγάλουμε πέρα με την ΕΟΚ. Κάθε μέρα ειδηλώνεται και μία απαγόρευση από την ΕΟΚ ή μια εντολή. Πού οδηγούμεθα. Υπάρχει κίνδυνος να συρρικνωθούμε όχι μόνο ως κοινωνικο-οικονομική μονάδα, αλλά και σαν εθνική οντότητα. Κινδυνεύουμε να εξαφανιστούμε κάτω από τις οικονομικο-κοινωνικές επιβολές που το μεγάλο κεφάλαιο κατευθύνει και καθορίζει τις διαδικασίες στην ΕΟΚ;

ΑΠ. : Η ένταξη στην ΕΟΚ είναι μια πραγματικότητα. Αποδέσμευση δεν είναι δυνατή πιά. Πρέπει επομένως να οργανωθούμε με τρόπο ώστε να ελαχιστοποιήσουμε τις αρνητικές επιπτώσεις και να μεγιστοποιήσουμε τα πιθανά οφέλη. Αυτό δεν είναι καθόλου εύκολο. Όμως δεν πιστεύω ότι πρέπει να είμαστε απαισιόδοξοι και να θεωρούμε ως βέβαιη την υποταγή μας στο "μεγάλο κεφάλαιο". Άλλωστε δεν υπάρχει άλλος δρόμος.

Ας μην ξεχνάμε ότι η Ελληνική οικονομία που είναι μια μικρή ανοιχτή

οικονομία αγοράς, μακροπρόθεσμα έχει μέλλον μόνο αν ενταχθεί στον διεθνή καταμερισμό εργασίας και εξασφαλίσει με την ειδίκευση των παραγωγικών της μονάδων και την ποιότητα των προϊόντων της ένα αυξανόμενο προσοστό της διεθνούς αγοράς.

ΕΡ. : Τι γίνεται με την ATA. Πάμε για κατάργησή της στο τέλος του 1987. Θ' αρχίσει στον ιδιωτικό τομεα να εφαρμόζεται το σύστημα των αυξήσεων στις αποδοχές με βάση την παραγωγιότητα. Με ποιό τρόπο θα γίνει αυτό; Κι ακόμα θα συνεχιστεί η πολιτική της λιτότητας και μετά το 1987;

ΑΠ. : Στο τέλος του 1987 θα πάύσει να ισχύει η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου. Επομένως δεν θα μπορεί να εφαρμόζεται η εισοδηματική πολιτική που εφαρμόστηκε στη διετία 86-87. Χρειάζεται βέβαια για το 1988 μια νέα άποψη για την εξέλιξη των εισοδημάτων. Κι αυτό γιατί η εισοδηματική πολιτική είναι συστατικό στοιχείο κάθε οικονομίας πολιτικής. Ποιά θα είναι τα στοιχεία μιάς τέτοιας πολιτικής: Η ATA θα πρέπει να συνεχίσει να συμβάλει τόσο στην αντιμετώπιση των συνεπειών του πληθωρισμού όσο και στη μείωσή του. Η σύνδεση αμοιβής και παραγωγιότητας δεν μπορεί να αποτελεί ένα γενικό κανόνα, ο οποίες θα εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε όλες τις επιχειρήσεις. Είναι αναγκαία όμως για να υπάρχουν κίνητρα για ψηλότερη αποδοτικότητα και καλύτερη διοίκηση. Οπως επίσης είναι αναγκαία η ύπαρξη ελευθερίας στις συλλογικές διαπραγματεύσεις ώστε οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι εργοδότες να μπορούν να προσαρμόζουν τους όρους αμοιβής στις ειδικεύ συνθήκες του κλάδου και του προϊόντος. Κριτήριο για την αύξηση των χρηματοδοτικών εισοδημάτων στις συλλογικές διαπραγματεύσεις θα πρέπει να είναι η αύξηση της παραγωγιότητας. Ενα μέρος της αυξημένης παραγωγιότητας θα πρέπει να περιέλθει στους εργαζόμενους. Ενα μέρος θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, επενδύσεις, καλύτερη οργάνωση. Θα πρέπει τέλος από τώρα να είναι ξεκάθαρο, ότι το 1988 δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι ο χρόνος κατα τον οποίο οι εργαζόμενοι θα αναπληρώσουν ό,τι έχασαν τα δύο προηγούμενα χρόνια. Γιατί τότε η σταθεροποιητική πολιτική θα μείνει χωρίς επαύριο. Το 1988 ξεκινάμε μιά νά περίοδο με νέες αρχές εισοδηματικής πολιτικής που θα εξασφαλίζουν την αύξηση του πραγματικού εισοδήματος. Σημείο εικίνησης αυτής της προσπάθειας είναι το σημείο στο οποίο

με τη σταθεροποιητική πολιτική εξασφαλίσαμε την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.